

Tal av professor Ove Bring på Medborgarplatsen den 4 juli 2009.

Iran, folkrätten och de mänskliga rättigheterna

För något mer än 60 år sedan, i december 1948, antog FN den Universella Deklarationen om de mänskliga rättigheterna. Från början fungerade den som en högtidlig rekommendation, men idag har dess principer utvecklats till bindande folkrätt, bindande för alla stater och regeringar gentemot sina medborgare. Principerna är bekräftade av FN gång på gång och budskapet är att alla människor har rätt till säkerhet till liv och lem, till personlig integritet, till yttrandefrihet, till demokratisk utveckling, m.m.

Rättigheterna är universella. Folkrätten, det internationella samfundets rättsordning, säger så. Därför har vi alla en möjlighet att göra våra röster hörda när en regering kränker de mänskliga rättigheterna. Vi kan kräva förändring. Vi kan kräva bättring av vår egen regering, av Irans regering, av andra länders regeringar.

Enligt artikel 7 i den Universella deklARATIONEN är alla människor berättigade till skydd mot alla former av **diskriminering**. Men kvinnor är diskriminerade i Iran, politiska dissidenter är diskriminerade, homosexuella är diskriminerade, lokalanställda på en viss ambassad är diskriminerade och tillfångatagna. Vi kräver förändring, vi kräver tolerans, vi kräver respekt för människovärdet.

Artikel 9 i den Universella deklARATIONEN stadgar att **ingen får godtyckligt anhållas eller fängslas**. Men just detta är vad som händer många i Iran. Oppositionella, demonstranter, journalister, iranier som är anställda på en viss utländsk ambassad. Vi kräver förändring – och frisläppande.

Artikel 19 stadgar att var och en har rätt till **åsiktsfrihet och yttrandefrihet**. Artikel 20 stadgar att var och en har rätt att **delta i fredliga demonstrationer**. Men i Iran respekteras inte åsiktsfriheten. Fredliga demonstranter har skjutits till döds. Vi kräver juridiska åtgärder mot dem som begått övervåld. Vi kräver att Irans regering tar sitt ansvar. Vi kräver förändring.

Artikel 21 i den Universella deklARATIONEN handlar om demokrati. Folkviljan ska uttryckas i fria och korrekta val. Valen i Iran har präglats av inskränkningar i yttrandefriheten – och yttrandefriheten är själva livsluften för en fungerande demokrati. Vi kräver att de styrande i Iran tar på allvar de invändningar mot

röstsammanräkningen som många väljare anför. Finns det interna krav på nyval ska man lyssna på de kraven.

Det är patetiskt att höra företrädare för Irans regering tala om **inblandning i inre angelägenheter** när man får kritik utifrån. Folkrätten har sedan länge gjort klart att kritik mot brister i de mänskliga rättigheterna aldrig kan vara olaglig inblandning. Omsorg om reglernas efterlevnad är ett legitimt engagemang, inte olaglig intervention. Detta beror på att de mänskliga rättighetsreglerna är universella – de tillhör oss alla, de rör oss alla, vi kan alla åberopa dem.

Det är patetiskt att höra företrädare för Irans regering tala om landets **suveränitet** som del i en strategi för att vifta bort omvärldens kritik. Omvärlden vill inget hellre än att Iran ska utnyttja sin suveränitet till förmån för sin egen befolkning. Folkrätten erkänner staternas suveränitet som ett skydd mot främmande aggression, men inte som ett skydd mot folkrättens egna regler. Varje regering har inom ramen för sin suveränitet ett ansvar att aktivt skydda sin egen befolkning i linje med de mänskliga rättigheterna. Det innebär krav på **aktiv suveränitet** och det som kallas "good governance".

Men den iranska regimen gör motsatsen. Den gör sig skyldig till brutalitet mot dem som vill se mer frihet, brutalitet mot oliktankande, brutalitet mot homosexuella, brutalitet mot fredliga demonstranter.

Vi som står här, och många andra världen över, kräver att Iran nu börjar respektera folkrätten – att Iran äntligen lever upp till FN:s principer om mänskliga rättigheter, aktiv suveränitet och demokratisk utveckling.

Tack ska ni ha.